

PS201

КЛИНИЧНА ПСИХОЛОГИЯ

Актуал.: Протокол №5/28.09.22г. на УНС-ЦХН

Лектор: доц. д-р Диана Циркова

АНОТАЦИЯ

Дисциплината „Клинична психология“ е базисна учебна дисциплина за студенти от бакалавърска програма на специалността „Психология“. Тя дава уводни специализирани знания за една от областите на психологическата теория, свързана с медицината, клиничната практика, психопатологията и психодиагностиката. Дисциплината обхваща теми, свързани с основните понятия и раздели на клиничната психология – психично функциониране на личността, структура на психично функциониране, защитни механизми, диагностика на психичното функциониране, методи на клиничното психологично изследване, роля и място на клиничния психолог в екип от специалисти. Темите са пряко свързани с практическата клинична работа на психолога и илюстрират нейната специфика и граници. Тези теми са въвеждащи за полето на клиничната психология и правят връзка както с вече изучавани дисциплини така и с предстоящи.

ОСНОВНИ ЦЕЛИ И ИЗХОДНИ УЧЕБНИ РЕЗУЛТАТИ

Основна цел на дисциплината е да даде базисни знания и умения за:

- клинично изследване на личността, включващо наблюдение, интервюиране, използване на специализирани методики и интерпретиране на данните;
- първоначална оценка на психологичното функциониране и начини за интерпретиране и практическо използване на резултатите;

Изходните учебни резултати включват:

- познаване механизма на психично функциониране и възможностите за клинично оценяване на този процес;
- получаване на знания и практически умения за провеждане на първоначално диагностично интервю и изготвяне на клиничен психологически профил на личността.

ПРЕДПОСТАВКИ

Дисциплината е базисна и не изисква предварителни въвеждащи дисциплини.

СТАТУТ И СТРУКТУРА

Специалност	Статут	Кредити	Дистанционно обучение				Редовно обучение			Задочно обучение		
			прис.	л	с	общо	л	с	общо	л	с	общо
ОКС-бакалавър Психология	задължителна	6					30	30	60	30		30

СЪДЪРЖАНИЕ НА КУРСА

Тема 1. Цели и задачи на клиничната психология. Клиничната психология като част от полето на психологията и професията „клиничен психолог“. Разлика между клиничната психология, невропсихологията, медицинската психология, психопатологията, психотерапията.

Тема 2. История на отношението към психичното страдание на човека.

Тема 3. Понятията „норма“, „патология“, „психична структура“

Тема 4. Структура на психичното функциониране. Степен на развитие на организацията на личността

Тема 5. Първични защитни процеси и вторични защитни механизми

Тема 6. Клинично приложение на степента на развитие на психичната организация. Психотична и невротична организация на психично функциониране.

Тема 7. Фундаменталните различия между невротично и психотично функциониране.

Разлика в отношението към реалността. Динамика на структурите Аз, То, Свърхаз

Тема 8. Структурата на Едиповия комплекс и функционирането на личността.

Тема 9. Приносът на Жак Лакан за разбирането на психичната структура. Понятията „Форклузия“ /изключване/ , „Бащина метафора“, „изключване на Името-на-Бащата“.

Тема 10. Съвременни диагностични класификатори в клиничната практика – DSM 4 и МКБ 10. Оси на класифициране. Дискусия относно тенденциите в психиатричната диагностика – DSM 5

Тема 11. Оценка и диагностика на психичната структура и функционирането на личността.

Тема 12. Оценка на когнитивното функциониране и интелектуалния потенциал

Тема 13. Проективни методики за оценка на личността – тест на Роршах, ТАТ, САТ

Тема 14. Интервюто като част от диагностичната процедура

Тема 15. Възрастово развитие и проблемни области в психичното функциониране

Тема 16. Последици за личността от неблагоприятно взаимодействие между психичното функциониране и социалната среда. Бебешка възраст, ранно детство, юношество

Тема 17. Място и роля на клиничния психолог в екипи за грижи и лечение на деца и възрастни с психологични проблеми

ПЛАНИРАНИ УЧЕБНИ ДЕЙНОСТИ И МЕТОДИ НА ОБУЧЕНИЕ

Учебните дейности включват:

- Лекционен курс, на който се представят и дискутират основните понятия в клиничната психология
- Семинарни занятия – представяне на курсови задачи от студентите, работа върху казуси
- Курсови задачи - предлага се списък от индивидуални задачи за всеки студент, които се разработват през семестъра и се представят чрез презентация в края на семестъра.
- Практическа задача – всеки студент провежда интервю или няколко интервюта по предварителна зададена схема или учебна тестова методика.

Методите на обучение са: презентирание, дискусия, дискусии в малки групи и представяне на мнения, самостоятелна работа с интервюиране на деца и възрастни.

МЕТОДИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Работата на всеки студент през семестъра се оценява с текуща оценка. Тя се получава от следните критерии – присъствие, активност в дискусиите, представяне на курсовата задача.

Семестриалният изпит е писмен, той съдържа 5 тестови задачи с отворени въпроси, върху които се работи в рамките на 60 минути.

При формирането на крайната оценка освен резултата от семестриалния изпит се има предвид и текущата оценка.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Бержере Ж. /ред./, Патопсихология – психоаналитическият подход, Аспент прес, Москва 2008, www.koob.ru
2. Божкова Е., Истината за психичните болести, изд. ЦПСП, 2013
3. Вание А., Лакан, изд.Лик,
4. Деларош П., От любовта към другия до любовта към себе си, изд. АБПП, 2018
5. Жан-Клод Ларше, Терапия на менталните болести /Опитът на християнския Изток от първите векове/, изд. Фондация Комуниатас, 2013
6. Лакан Ж., Имената на бащата, изд. Сиела, 2011
7. Лакан Ж., Семейните комплекси, изд.Сиела, 2008
8. Лапланш, Понталис, Речник по психоанализа, изд. Колибри,
9. Лийдър Д., Какво е лудостта?, изд.ЦПСП, 2019
10. Лийдър Д., Новото черно. Траур, меланхолия и депресия, изд.ЦПСП, 2019
11. Макуилиамс Н., Психоаналитична диагностика, изд.Леге-Артис, 2018
12. Манони Мод, Изоставашото дете и неговата майка, ЦПСП, БПП, 2007
13. Мириам Сежер, Думи за да се родиш, изд.Колибри, 2012
14. МКБ-10, Психични и поведенчески разстройства /Клинични описания и диагностични указания/, Център за сътрудничество със СЗО по проблемите на психичното здраве, София,1992
15. Моргенщерн С., Случай психогенного мутизма, ИД Ерго, 2011
16. Московец Ж.Ж., За какво служи психоанализата, изд. ЦПСП, 2013
17. Ончев Г., Култура и психопатология, изд.Рива, 2019
18. Психиатричен клиничен речник, ред.Стоименов Й., Рачев К., изд. Медицина и физкултура, 1988
19. Психозите, сборник, изд. Сиела, 2013
20. Работа в екип със страдащото бебе и дете, изд. ЦПСП, 2013
21. Справочник за диагностичните критерии на ДСН-IV-ТР. София: Българска психиатрична асоциация/изд. „Изток-Запад“
22. Тодд Дж., Богарт А. Основы клинической и консультативной психологии, Эксмо прес, 2001
23. Франкъл В., в „Човекът в търсене на смисъл“, София: Хермес, 2013
24. Франкъл В., Теория и терапия на неврозите, изд.Лик, софия, 2001
25. Фриц Риман, Основни форми на страх, Лик, 2002
26. Фройд А., Егото и защитните механизми, изд. Изток-Запад, 2017
27. Фройд З. „Психоаналитични бележки върху един автобиографично представен случай на параноя ” в кн. Психоанализа – теория и терапия, изд. Критика и хуманизъм, 2003
28. Фройд З. Въведение в психоанализата, изд. Колибри, 2013
29. Фройд З. Психология на несъзнаваното, изд. Колибри, 2014
30. Фройд З. Психология на сексуалността, изд. Колибри, 2015
31. Фуко М., Душевна болест и психология, изд. Критика и хуманизъм, 2006
32. Фуко М., Раждане на клиниката, УИ „Св.Кл.Охридски“, 1994
33. Ясперс К., Обща психопатология, изд. Лик, 2001

Сигнатура: PS 201

КЛИНИЧНА ПСИХОЛОГИЯ

Лектор: Доц. д-р Диана Циркова

1. Цели и задачи на клиничната психология. Клиничната психология като част от полето на психологията и професията „клиничен психолог“. Разлика между клиничната психология, невропсихологията, медицинската психология, психопатологията, психотерапията.
2. История на отношението към психичното страдание на човека.
3. Понятията „норма“, „патология“, „психична структура“
4. Структура на психичното функциониране. Степен на развитие на организацията на личността
5. Първични защитни процеси и вторични защитни механизми
6. Клинично приложение на степента на развитие на психичната организация. Психотична и невротична организация на психично функциониране.
7. Фундаменталните различия между невротично и психотично функциониране. Разлика в отношението към реалността. Динамика на структурите Аз, То, Свъръхаз
8. Структурата на Едиповия комплекс и функционирането на личността.
9. Приносът на Жак Лакан за разбирането на психичната структура. Понятията „Форклузия“ /изключване/ , „Бащина метафора“, „изключване на Името-на-Баштата“.
10. Съвременни диагностични класификатори в клиничната практика – DSM 4 и МКБ 10. Оси на класифициране. Дискусия относно тенденциите в психиатричната диагностика – DSM 5
11. Оценка и диагностика на психичната структура и функционирането на личността.
12. Оценка на когнитивното функциониране и интелектуалния потенциал
13. Проективни методики за оценка на личността – тест на Роршах, ТАТ, САТ
14. Интервюто като част от диагностичната процедура
15. Възрастово развитие и проблемни области в психичното функциониране
16. Последици за личността от неблагоприятно взаимодействие между психичното функциониране и социалната среда. Бебешка възраст, ранно детство, юношество
17. Място и роля на клиничния психолог в екипи за грижи и лечение на деца и възрастни с психологични проблеми

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

34. Nancy McWilliams, PSYCHOANALYTIC DIAGNOSIS - Understanding Personal Structure in the Clinical Process
35. Ана Фройд, Защитни механизми на Егото, изд. Лик
36. Бержере Ж. /ред./, Патопсихология – психоаналитическият подход, Аспент прес, Москва 2008, www.koob.ru
37. Божкова Е., Истината за психичните болести, изд. ЦПСП, 2013
38. Вание А., Лакан, изд. Лик,
39. Лакан Ж., Имената на бащата, изд. Сиела, 2011
40. Лакан Ж., Семейните комплекси, изд. Сиела, 2008
41. Лапланш, Понталис, Речник по психоанализа, изд. Колибри,
42. Мак-Вилъямс, Н., Психоаналитическа диагностика - www.koob.ru
43. МКБ-10, Психични и поведенчески разстройства /Клинични описания и диагностични указания/, Център за сътрудничество със СЗО по проблемите на психичното здраве, София, 1992
44. Психозите, сборник, изд. Сиела, 2013
45. Справочник за диагностичните критерии на ДСН-IV-ТР. София: Българска психиатрична асоциация/изд. „Изток-Запад“

46. Франкъл В., Теория и терапия на неврозите, изд. Лик, София, 2001
47. Фриц Риман, Основни форми на страх, Лик, 2002
48. Фройд З. „Психоаналитични бележки върху един автобиографично представен случай на параноя ” в кн. Психоанализа – теория и терапия, изд. Критика и хуманизъм, 2003
49. Фройд З. Въведение в психоанализата, изд. Колибри, 2013
50. Фройд З. Психология на несъзнаваното, изд. Колибри, 2014
51. Фройд З. Психология на сексуалността, изд. Колибри, 2015